

Recenzija knjige Zelišča, polgrmi in vzpenjavke v gozdovih Slovenije

Knjigo »Zelišča, polgrmi in vzpenjavke v gozdovih Slovenije« avtorja mag. Živana Veseliča, ki je izšla v okviru Gozdarske založbe, lahko kupite v gozdarski knjižnici (Večna pot 83, 1000 Ljubljana) po ceni 40 €. Za naročnike Gozdarskega vestnika in študente je cena knjige 30 €. Naročila sprejemamo tudi preko e-naslova gozdarski.vestnik@gmail.com.

Pred nedavnim je izšla knjiga avtorja mag. Živana Veseliča, ki smo jo mnogi že (pre)dolgo čakali. Gre za monografijo, pravzaprav poenostavljen rastlinski ključ za določanje večine rastlinskih vrst, ki rastejo v naših gozdovih. Drevesne, grmovne in mahovne vrste v njej niso obravnavane. Slednje so zelo zahtevne za določanje in razlikovanje, drevesne in grmovne vrste pa po avtorjevem mnenju bolje poznamo in so nazorno predstavljene v številnih knjigah naših priznanih dendrologov.

Knjiga je obsežna – na 342 straneh je predstavljenih skoraj 1500 rastlinskih vrst, saj v evropskem prostoru raznovrstnost rastlinstva slovenskih

gozdov sodi v sam vrh. Osnova za knjigo Zelišča, polgrmi in vzpenjavke v gozdovih Slovenije je Mala flora Slovenije, ki je najbolj podroben pregled vseh rastlinskih vrst v Sloveniji, in je v bistvu ključ za določanje rastlinskih vrst. Povprečen ljubitelj rastlin pri delu z Malo floro lahko zelo hitro odneha, saj je za določanje rastlin po tem ključu potrebno ogromno botaničnega znanja in v veliko primerih je za preverjanje razlikovalnih znakov rastlin znotraj istega rodu skorajda obvezna uporaba vsaj dobrega namiznega povečevalnega stekla. Velik primanjkljaj Male flore Slovenije je tudi v tem, da v knjigi ni fotografij ali risb rastlinskih vrst, čeravno slednje navadno ni stvar določevalnega ključa.

Avtor pričujoče publikacije je pri pisanju sledil ideji, da bi ohranil ključne informacije iz podrobnega ključa, vendar navedene na poenostavljen način. Velik pomen je namenil lahko ugotovljivim znakom, ki jih je mogoče ugotoviti s prostim očesom in neposredno na terenu. Kot navaja avtor je namen knjige: "... da z nazorno navedenimi značilnostmi vrst in razlik med njimi uporabniku pomaga spoznati značilnosti rastlinskih vrst in razlik med njimi ter mu na tak način omogočiti, da se rastlinske vrste nauči razpoznavati," kar mu je nedvomno uspelo.

Prava dodana vrednost omenjene knjige so fotografije 1050 rastlinskih vrst ter navedene nekatere lastnosti rastišč za vsako posamezno rastlino. Tudi v tem primeru je avtor uspešno opravil naporno in natančno delo, saj je zbral informacije iz člankov, knjig, elaboratov, fitocenoloških preglednic in popisov gozdne vegetacije, ki so na voljo pri nas. Dodatne opise rastlin je črpal tudi iz tuje literature ter se posvetoval z različnimi strokovnjaki, predvsem z dr. Igorjem Dakskoblerjem. Rezultat avtorjevega dela je zelo domiseln in poenostavljeno izdelan način predstavitve rastlinskih vrst in razlik med njimi, kar aplikativnemu uporabniku na terenu zelo olajša delo. Dodan je tudi opis rastiščnih razmer glede na pojavljanje v vegetacijskih pasovih ter rastiščnih oznak za stopnjo vlažnosti rastišča, ki

je pomemben rastiščni dejavnik. Te informacije so domiselno navedene v obliki kombinacij črk in izvirnih simbolov, na katere se bo uporabnik zlahka in hitro privadil.

Grafična podoba knjige je prijetna na oko, vsebina pa barvita, ne le zaradi dodanih mojstrskih fotografij. Poenostavljen ključ in vse druge informacije so predstavljene z različnimi barvami besedila, ki sledijo postavljenemu sistemu opisov rastlin. Bralcu je to nedvomno v veliko pomoč pri razbiranju informacij in delu s knjigo. Za lažje prepoznavanje osnovnih znakov rastlin, kot so listi in cvetovi, so na začetku knjige dodane njihove risbe in kratki opisi, na koncu knjige pa še pomembnejši botanični izrazi, ki so uporabljeni v knjigi.

Z veseljem lahko zapišem, da je izšla knjiga, ki ponuja veliko več kot obljublja njen naslov. V njej so namreč predstavljene tudi rastline, ki jih najdemo zunaj gozdnega prostora, npr. na opuščeni kmetijskih zemljiščih ali celo višje, nad zgornjo gozdno mejo. Vendar pa predstavljajo

nekakšen nabor vrst, ki zaradi različnih vzrokov prehajajo tudi v gozd. Glede na vse pogostejše naravne ujme in podnebne spremembe je dobro, da znamo prepoznati tudi take vrste. Rastline nam veliko povejo o ekoloških lastnostih gozdnih rastišč, le prebrati jih moramo znati.

Avtorjev pomislek v Uvodu knjige, da je pričujoča knjiga le poskus preglednega in učinkovitega zapisa ter opisa rastlinskih vrst v gozdnem prostoru, je odveč. Zagotovo je to dobro napisana knjiga, ki sem jo v času študija gozdarstva in poznejšega poklicnega ukvarjanja z gozdno fitocenologijo najbolj pogrešal. Prepričan sem, da bo knjiga služila zainteresiranim gozdarskim in drugim strokovnjakom pri njihovem delu z gozdnim rastjem ter bo odličen pripomoček študentom in ljubiteljem narave, saj za njeno uporabo ni potrebno zelo poglobljeno botanično znanje. Tisti, ki ga imajo, pa bodo v njej zagotovo našli kaj izvirnega in uporabnega.

dr. Aleksander MARINŠEK